

Sygn. akt III AUa 359/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 stycznia 2023 r. w S.

sprawy A. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wypłatę świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 27 kwietnia 2022 r., sygn. akt IV U 822/21

oddała apelację.

	Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk	
--	----------------------------------	--

Sygn. akt III AUa 359/22

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 2 listopada 2021 r. przyznał ubezpieczonemu A. O. prawo do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poczynając od dnia 1 września 2021 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wysokość świadczenia ustalono na kwotę 7.625,64 zł. Okresy składkowe uwzględniono w ilości 26 lat, 3 miesięcy i 18 dni, a okresy nieskładkowe w ilości 4 miesięcy i 15 dni. Wypłata emerytury podlegała zawieszeniu, ponieważ wnioskodawca pobierał emeryturę z Wojskowego Biura Emerytalnego. Zakład stwierdził, że osoby, które pobierają emeryturę z WBE, zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mają prawo do pobierania jednego świadczenia - wyższego lub wybranego. Wypłata emerytury miała zostać podjęta w wyniku wskazania przez ubezpieczonego organu (którego świadczenie jest korzystniejsze, lub wybrane) nie wcześniej jednak niż po ustaniu zatrudnienia.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony A. O., zarzucając jej naruszenie: 1) prawa do wyboru emerytury o najkorzystniejszej wysokości, 2) prawa do świadczenia emerytalnego z FUS i z WBE przez decyzję o odmowie wypłaty i zmuszanie do wyboru jednego świadczenia, 3) zasady stosowania wykładni prawa zgodnie z rozstrzygnięciami Sądu

Najwyższego o należnych równocześnie świadczeniach emerytalnych z Wojskowego Biura Emerytalnego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ubezpieczony domagał się:

- 1) zobowiązania Oddziału ZUS w K. do wyliczenia wysokości emerytury dla wybranego i wskazanego okresu 10 lat pracy i przekazania ubezpieczonemu w celu dokonania wyboru emerytury z ZUS,
- 2) uchylenia decyzji o zawieszeniu wypłaty emerytury, wynikającej z błędnej interpretacji prawa,
- 3) zobowiązania ZUS do wypłaty (w dniu 30.09.2021 roku zakończył pracę) zaległych od 01.10.2021 roku emerytur oraz należnych odsetek, licząc od dnia wniesienia odwołania, a także pokrycia kosztów i opłat sądowych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania. ZUS wskazał, iż przyznał ubezpieczonemu świadczenie emerytalne z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych obliczone na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS od dnia 01.09.2021 r., jednocześnie zawieszając wypłatę, bowiem A. O. jest od dnia 01.09.1997 roku uprawniony do emerytury wojskowej. Organ rentowy stwierdził, że prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Na poparcie swojego stanowiska przedstawił argumentację wyrażoną w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 04.12.2013 r. sygn. akt II UK 223/13 i z dnia 08.05.2012 r. sygn. akt II UK 237/11, czy też w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21.03.2019 r. sygn. akt III AUa 909/16.

Po ostatecznym zajęciu stanowiska A. O. wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji o zawieszeniu wypłaty emerytury, wynikającej z błędnej interpretacji prawa; zobowiązanie Oddziału ZUS w K. do wypłaty zaległych emerytur (z odsetkami od dnia złożenia odwołania) za miesiące od października do grudnia 2021 r. oraz za miesiąc styczeń 2022 r., w kwocie po 7.814,00 zł brutto (tj. 6.670,98 zł netto) za każdy miesiąc. Łącznie 31.256,00 zł, bez dodatku pielęgnacyjnego za te miesiące.

Jednocześnie domagał się wypłaty odszkodowania (z odsetkami) za utracone świadczenia emerytalne z WBE, począwszy od 1.02.2022 r. do dnia wznowienia wypłat emerytury z WBE, na podstawie prawdopodobnie takiego wyroku sądowego. Emerytura z WBE w lutym 2022 r. wynosiła 6.839,42 zł brutto, a od marca 2022 r. wynosi 7.318,18 zł brutto.

Na rozprawie w dniu 05 kwietnia 2022 roku ubezpieczony oświadczył, iż wystąpi z odrębnym wnioskiem do ZUS o wyrównanie utraconych emerytur z WBE, których wypłatę zawiesił pod naciskiem ZUS.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Ubezpieczony A. O. urodził się (...) Ma obecnie 75 lat. Do służby wojskowej wstąpił z dniem 28 września 1965 r. Pełnił ją do dnia 31 sierpnia 1996 r. Decyzją z dnia 12 sierpnia 1997 r. przyznano ubezpieczonemu od dnia 01 września 1997 roku prawo do emerytury wojskowej na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Przy ustalaniu prawa do tego świadczenia, uwzględniono wyłącznie okres pełnienia służby wojskowej.

Wysokość emerytury wojskowej stanowiła wówczas kwotę 2.661,71 zł brutto miesięcznie.

A. O. w dniu 22 września 2021 r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury powszechnej z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Miał wówczas ukończony wymagany wiek emerytalny w wymiarze 65 lat.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 25 października 2021 r. ustalił A. O. wartość kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r. w wysokości 36.564,55 zł. Do ustalenia jego wartości przyjął podstawę wymiaru kapitału w kwocie 1.447,49 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości

tej podstawy, przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z kolejnych 10 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 118,56%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wynoszącego 118,56% przez kwotę 1.220,78 zł., tj. kwotę bazową (118,56% x 1220,89 zł = 1.447,49 zł). Okresy składkowe Zakład ustalił w wymiarze 4 lat. Nie uwzględnił natomiast okresu od 1 lipca do 31 sierpnia 1997 r., ponieważ w tym czasie ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym.

ZUS decyzją z dnia 2 listopada 2021 r. przyznał ubezpieczonemu A. O. prawo do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poczynając od dnia 1 września 2021 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Ustalił wysokość świadczenia na kwotę 7.625,64 zł. Okresy składkowe ustalił w ilości 26 lat, 3 miesięcy i 18 dni, a okresy nieskładkowe w ilości 4 miesięcy i 15 dni. Wypłata emerytury podlegała zawieszeniu, ponieważ wnioskodawca pobierał jednocześnie emeryturę z Wojskowego Biura Emerytalnego.

A. O. w dniu 12 stycznia 2022 r. wystąpił do Wojskowego Biura Emerytalnego w S. o okresowe zawieszenie emerytury wojskowej. W tym samym dniu ubezpieczony złożył wniosek do ZUS o podjęcie wypłaty emerytury od 1 lutego 2022 r.

Decyzją z dnia 19 stycznia 2022 r., od 1 lutego 2022 r., wstrzymano wypłatę emerytury wojskowej.

Z kolei decyzją z 21 stycznia 2022 r. ZUS ustalił wysokość emerytury A. O. od dnia 1 października 2021 r., tj. od dnia następnego po rozwiązaniu stosunku pracy. Świadczenie emerytalne zostało ustalone w wysokości 7.813,54 zł. Wypłata emerytury podlegała zawieszeniu, ponieważ ubezpieczony pobierał jednocześnie emeryturę z Wojskowego Biura Emerytalnego. Zakład poinformował, że do emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 kolejnych kalendarzowych lat, tj. od 2001 do 2010 wynosi 255% i jest ograniczony do 250%, a z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu ubezpieczenia wynosi 260,44% i jest ograniczony do 250%.

Po otrzymaniu decyzji z WBE, ZUS decyzją z 15 lutego 2022 r., od dnia 1 lutego 2022 r., podjął wypłatę emerytury. Wyliczona kwota świadczenia wyniosła 7.813,54 zł. Natomiast po waloryzacji od 1 marca 2022 r. wyniosła 8.360,49 zł brutto. Do emerytury przysługuje dodatek pielęgnacyjny w kwocie 239,66 zł., a od 1 marca 2022 r. w kwocie 256,44 zł.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za niezasadne podnosząc, iż przedmiotem sporu było ustalenie, czy odwołującemu przysługuje prawo do jednoczesnej wypłaty świadczenia z systemu zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych i z powszechnego systemu emerytalnego w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Dodatkowo A. O. podnosił, że zagadnienie prawne na które odpowiedział Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 15 grudnia 2021 r. (sygn. akt III UZP 7/21), dotyczy żołnierzy zawodowych urodzony po dniu 31 grudnia 1948 r., a on urodził się w dniu (...), dlatego ta uchwała go nie dotyczy. Ponadto wskazywał, że brak możliwości wypłaty jednocześnie dwóch świadczeń emerytalnych z dwóch różnych systemów, narusza zasadę równości wynikającą z art. 32 Konstytucji RP.

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż poza sporem pozostaje fakt, że ubezpieczony ma przyznane prawo do emerytury zarówno z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak i do emerytury wojskowej na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Przy czym świadczeniem wypłacanym do 31 stycznia 2022 r. była emerytura wojskowa, a od dnia 1 lutego 2022r. wypłacane jest świadczenie emerytalne z FUS.

Podstawą do odmowy podjęcia wypłaty emerytury przyznanej A. O. z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, był art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Stosownie do jego treści, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Natomiast art. 95 ust. 2 ustawy stanowi, że przepis art. 95 ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96 ustawy, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o

zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Co do zasady więc w razie zbiegu uprawnień do emerytury z dwóch różnych systemów przysługuje tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Ubezpieczony argumentował, że w jego sytuacji faktycznej i prawnej należy połączyć do wypłaty obie emerytury jednocześnie. Na poparcie swojego stanowiska przedstawił argumentację przytoczoną przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku wydanego w dniu 24 stycznia 2019 r. w sprawie o sygnaturze akt I UK 426/17. Sąd Najwyższy w tym wyroku, stwierdził, że „o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej”.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na fakt, że powyższy wyrok Sądu Najwyższego miał charakter jednostkowy. W oparciu o powyższe orzeczenie, wielu emerytów wojskowych uprawnionych do świadczenia emerytalnego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podjęło walkę o jednoczesną wypłatę obu tych świadczeń. Tym niemniej stanowisko wyrażone w cytowanym wyroku Sądu Najwyższego nie było popierane przez będący Sędzią odwoławczym wobec orzeczeń tut. Sądu - Sąd Apelacyjny w Szczecinie (por. wyroki SA w Szczecinie w sprawach: III AUa 29/21 z dnia 11.03.2021 r., III AUa 207/21 - Legalis nr 2634160 III AUa 179/21 - Legalis nr 2634437, III AUa 626/19 z dnia 23.04.2020 r.), który konsekwentnie stał na stanowisku, że możliwa jest wypłata tylko jednego ze świadczeń emerytalnych - wypłacanego z ZUS albo z systemu mundurowego.

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż na kanwie powstałych w związku z tym wątpliwości, sformułowano pytanie prawne, które ostatecznie rozstrzygnął Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 15 grudnia 2021 roku sygn. akt III UZP 7/21, przesądzając, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 roku i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego.

Sąd meriti stwierdził, iż zarówno z sentencji, jak i z uzasadnienia cytowanej uchwały wynika, że Sąd Najwyższy zdecydowanie odstąpił od wykładni przyjętej w powołanym przez odwołującego wyroku z dnia 24 stycznia 2019 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego, uchwała Sądu Najwyższego ma zastosowanie w sprawie ubezpieczonego A. O., ponieważ pozostawał on w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 roku. W powyższej uchwale centralne znaczenie miało bowiem, czy ubezpieczony pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 1 stycznia 1999 r., a nie sam fakt urodzenia ubezpieczonego przed dniem 31 grudnia 1948 r.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 15 grudnia 2021 roku sygn. akt III UZP 7/21, odnosił się do zagadnienia prawnego powstałego w toku postępowania przed Sędzią Najwyższym w sprawie III UZP 5/21, w którego treści postanowienia o przekazaniu zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego, Sąd ten stwierdził, że uprawniona może być wykładnia, że pozwalający na wypłatę dwóch emerytur wyjątek z art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stosuje się tylko do żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. Jeżeli zatem A. O. pozostawał w służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r., to uchwała z dnia 15 grudnia 2021 r. ma w stosunku do niego zastosowanie.

Sąd pierwszej instancji wskazał również, że obszernie uargumentowane stanowisko kontestujące wyrok z 24 stycznia 2019 r. przedstawił również Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 16 listopada 2021 roku (III AUa 672/20, Legalis nr 2636965), stwierdzając m.in. że dokonana przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r. I UK 426/17 wykładnia była jednostkowa, a nadto stanowiła zaprzeczenie dotychczasowego stanowiska Sądu Najwyższego w tym względzie, sformułowanego w wyrokach: z 8 maja 2012 roku, II UK 237/11, z 4 grudnia 2013 roku, II UK

223/13, i uchwale składu 7 sędziów SN z 17 lutego 2010 roku, II UZP 10/09, OSNP 2010/17-18/215, w ramach którego konsekwentnie przyjmowano, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej chyba, że dotyczy to emerytury wojskowej żołnierzy zawodowych powołanych do służby po dniu 1 stycznia 1999 roku, dla których obliczenie emerytury następuje na podstawie art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, czy wstępujących do służby po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012 roku, dla których z kolei podstawą obliczenia emerytury stanowi art. 18e tej ustawy,

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, omawiana wykładnia niezasadnie abstrahuje od kręgu adresatów wskazanych w art. 15a i art. 18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, gdyż już samą intencją ustawodawcy, odzwierciedloną w uzasadnieniu rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw, uchwalonej w dniu 23 lipca 2003 roku (druk Sejmu IV kadencji nr 1160), czy w uzasadnieniu projektu późniejszej ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku (druk Sejmu VI kadencji nr 1109) było aby osoba uprawniona do emerytury wojskowej oraz emerytury z FUS, która pozostała w zawodowej służbie wojskowej w dniu 1 stycznia 1999 roku musiała dokonać wyboru świadczenia, które ma być wypłacane, również wtedy, gdy wysokość emerytury wojskowej została obliczona wyłącznie na podstawie okresów tej służby, bez jej „uzupełnienia” o podwyższenie wynikające z przebytych okresów składkowych i nieskładkowych. Dokonana wykładnia nie znajduje wsparcia w odwołaniu się do konstytucyjnej zasady równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), o czym mowa w uzasadnieniu postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lutego 2019 roku (SK 30/17, OTK-A 2019/8), który - jakkolwiek umorzył postępowanie ze względu na, jak uznał, niewłaściwe ujęty przez skarżącego w sprawie problem konstytucyjny, to jednak podkreślił, że data 1 stycznia 1999 roku jako kryterium różnicowania emerytów wojskowych nie jest przypadkowa, bo wiąże się z reformą całego systemu ubezpieczeń społecznych. Przed reformą żołnierze zawodowi byli objęci systemem tzw. „zdefiniowanego świadczenia”. Od 1 stycznia 1999 roku do 30 września 2003 roku prawo do emerytury z zaopatrzenia emerytalnego zachowali żołnierze, którzy wstąpili do służby przed 2 stycznia 1999 roku. Z kolei osoby, które objęły służbę po 1 stycznia 1999 roku miały nabyć prawo do świadczeń emerytalnych na zasadach obowiązujących w ramach systemu powszechnego. Sytuacja ta zmieniła się w związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw, na mocy której do ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy został dodany art. 15a. Przy okazji tej nowelizacji rozbudowano również art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wprowadzając w odniesieniu do żołnierzy, którzy uzyskują prawo do emerytury wojskowej na zasadach określonych w art. 15a wyjątek od zasady braku możliwości wypłaty jednocześnie dwóch świadczeń. Równocześnie Trybunał Konstytucyjny uznał, że w tej sytuacji cechą istotną z punktu widzenia badanej regulacji pod kątem naruszenia zasady równości, nie jest to - że porównywane grupy osób odbywały służbę wojskową, lecz to - że objęte były w okresie odbywania tej służby różnymi systemami emerytalnymi. W konsekwencji powyższego, przy uwzględnieniu odmienności zasad ustalania wysokości emerytury wojskowej żołnierzy, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 roku i którzy powołani zostali do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 roku, a także istotnych różnic w zakresie unormowania sposobu opłacania składek na powszechne ubezpieczenie społeczne funkcjonariuszy służb mundurowych pełniących służbę przed wskazaną datą jak i po tej dacie, Trybunał uznał, że nie można przyjąć aby doszło do naruszenia zasady równości w zakresie prawa do zabezpieczenia społecznego w omawianym przypadku.

Sąd Okręgowy podkreślił, że powołana przez odwołującego wykładnia Sądu Najwyższego nie została zatem przyjęta bezkrytycznie w orzecznictwie sądów powszechnych, czego przykładem są cytowane powyżej wyroki Sądów Apelacyjnych w Rzeszowie i w Szczecinie oraz najnowsze orzeczenie Sądu Najwyższego.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, przyjęcie tej wykładni mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego różnicowania uprawnień świadczeniobiorców w ramach tej samej grupy (tj. żołnierzy zawodowych, którzy po raz pierwszy rozpoczęli pełnienie służby przed 1 stycznia 1999 roku), gdyż wśród tej grupy znajdują się zarówno osoby, które mają uwzględniony okres składkowy przed służbą w niewielkim wymiarze, takie które powyższy okres wykazały przed i po zakończeniu służby, jak też te, które nie mają uwzględnionego żadnego takiego okresu z uwagi na limitowany poziom wysokości podstawy wymiaru świadczenia, przy czym w odniesieniu do wszystkich tych osób opisana możliwość

doliczania „cywilnego stażu emerytalnego” do algorytmu obliczenia wysokości emerytury wojskowej była in abstracto przewidziana prawem.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Sądu meriti, należało zatem przyjąć kierunek wykładni zaprezentowany we wskazanej najnowszej uchwale Sądu Najwyższego, uznając, że przewidziany w art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyjątek od zasady pobierania jednego świadczenia, jest adresowany wyłącznie do żołnierzy, funkcjonariuszy służb mundurowych którzy po raz pierwszy zostali powołani do służby nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 1999 r. Adresatem tego wyjątku nie jest zatem odwołujący, który został powołany do służby wojskowej w dniu 28 września 1965 r. Fakt, iż urodził się przed dniem 31 grudnia 1948 r. pozostaje bez znaczenia.

Sąd Okręgowy przypomniał również, że jedną z naczelnych zasad prawa ubezpieczeń społecznych, jest ta nakazująca ścisłą wykładnię przepisów je formułujących, a zarazem stanowiąca zakaz wykładni rozszerzającej wszelkiego rodzaju wyjątków.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, reguła wypłaty jednego świadczenia czerpie również swoje źródło z tego, że cały system ubezpieczeń społecznych opiera się nie tyle na zasadzie sprawiedliwości, co na zasadzie solidaryzmu społecznego, która zakłada m.in., że część użytkowników systemu ponosi wyższe ciężary składkowe niż być może zdoła zdyskontować w ramach pobierania świadczeń w sytuacji spełnienia się danych ryzyk ubezpieczeniowych (choroba, osiągnięcie wieku emerytalnego, itp.). Wówczas niewykorzystane środki zasilają pulę, która jest wydatkowana na innych beneficjentów systemu, również tych, którzy ze względu na sytuację materialną, nie byli w stanie odłożyć wysokiego kapitału.

Sąd meriti, uwzględniając pogląd zaprezentowany w ww. uchwale oraz dokonując wykładni językowej i systemowej przedstawionych powyżej regulacji prawnych, przyjął, że A. O., chociaż nabył prawo do emerytury wojskowej, jak również emerytury z FUS z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, to jest uprawniony do pobierania wyłącznie jednego z tych świadczeń.

Odnosząc się do zarzutu ubezpieczonego naruszenia zasady równości wynikającej z art. 32 Konstytucji RP, Sąd Okręgowy wskazał na stanowisko zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawie III AUa 420/20 zgodnie, z którym zasadę równości wynikającą z art. 32 Konstytucji RP w odniesieniu do oceny norm prawnych należy rozumieć jako nakaz nadawania im takich treści, by kształtowały one w jednakowy (podobny) sposób sytuację prawną podmiotów jednakowych lub podobnych. Za uzasadnienie dyferencjacji sytuacji prawnej podmiotów uznaje się zasady sprawiedliwości społecznej. Normy prawne zawarte w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin należą do prawa socjalnego, które oparte jest na specyficznych zasadach, wśród których należy podkreślić zasadę solidarności społecznej, która uzasadnia - pozostając w opozycji do zasady wzajemności (eksponowanej np. w prawie cywilnym) - brak pełnej proporcjonalności między składką a świadczeniem. Zasada solidaryzmu będąca istotną cechą ubezpieczeń społecznych oznacza urzeczywistnienie idei samopomocy społecznej. Sens solidarności w prawie zabezpieczenia społecznego („solidarność wspólnoty ryzyka”) wyraża się w tym, że do kosztów ochrony przyczyniają się wszyscy, często w nierównym stopniu, dłużej lub krócej, ale kompensację otrzymuje ten tylko, który doznał szkody. Zastosowanie mają więc reguły podziału według potrzeb i redystrybucyjna funkcja ubezpieczeń społecznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy przyjął, iż nie można stwierdzić, że oskładkowanie pracy, którą A. O. wykonywał już po przejściu na emeryturę wojskową narusza zasadę równości wynikającą z art. 32 Konstytucji RP, ponieważ składka na ubezpieczenie społeczne stanowi wyraz solidaryzmu społecznego i jest równo rozłożona na wszystkich ubezpieczonych. Kwestie te były również przedmiotem orzecznictwa i o ile w odczuciu ubezpieczonego wydają się być niesprawiedliwe, o tyle brak podstaw prawnych do odstąpienia od pobierania tych składek w toku pracy, a obecnie brak podstaw do wypłaty obu świadczeń.

Zdaniem Sadu pierwszej instancji, w przedmiotowej sprawie nie zostały spełnione przesłanki, umożliwiające odstąpienie od ogólnej zasady wypłacania jednego świadczenia. W realiach rozpatrywanego przypadku nie znajduje

zastosowania przepis art. 95 ust. 2 ustawy, z racji tego, że ubezpieczony pozostawał w służbie wojskowej przed 2 stycznia 1999 r. i przyznane mu przez Wojskowe Biuro Emerytalne świadczenie nie zostało obliczone wedle zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Należy przy tym pamiętać, że omówione wyżej przepisy odnoszące się do wyjątków od reguły wypłacania jednego świadczenia, jako regulacje szczególne podlegają wykładni ścisłej, a ich rozszerzająca interpretacja jest niedopuszczalna.

Kierując się powyższymi ustaleniami, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się ubezpieczony zaskarżając je w całości i zarzucając mu:

1. Potraktowanie odwołania bez wnikliwej analizy stanu prawnego - sposób literalny - pod względem stosowania przepisów prawa, a podobnie stosowanych przez ZUS do likwidacji lub ograniczania praw nabytych do wypłaty przyznanej wcześniej emerytury z WBE lub obecnie przyznanej z ZUS.
2. Nie uwzględnienie, że zaskarżona decyzja ZUS (w części) narusza prawa nabyte i wymusza działania emeryta na swoją niekorzyść, a uzyskującą nienależne korzyści jest instytucja państwa.
3. Nie zostały wnikliwie zbadane wszystkie okoliczności, które wskazują na wyjątkową sytuację w jakiej został postawiony ubezpieczony przez ZUS, który nie podjął żadnych działań w celu równoważenia realizacji prawa do świadczeń z wnoszonymi składkami, bez naruszania praw nabytych. Sąd Okręgowy, oddalając skargę, powołał się na uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15.12.2021 r. (III UZP 7/21), która nie neguje rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego z dnia 24.01.2019 r. (I UK 426/17).

Wskazując na powyższe podstawy apelujący wniósł zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez:

a) zbadanie sprawy z uwzględnieniem przedstawionych nowych okoliczności i regulacji prawnych, których nie przywołano wcześniej, z uwagi na przeświadczenie, że Sąd sprawę rozpatrzy wnikliwie i uwzględni wszystkie okoliczności i przysługujące prawa jak również wynikające z faktu, że w dniu składania pozwu nie było opublikowane uzasadnienie do uchwały Sądu Najwyższego z 15.12.2021 r. (III UZP 7/21), mającej odniesienie wyłącznie do badanej sprawy;

Apelujący wniósł również o uchylenie zaskarżonego fragmentu decyzji ZUS (ENK/15/017148299 z dnia 02.11.2021, punkt III „Zakład zawiesza wypłatę świadczenia z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia tj. świadczenia z WBE i ZUS/.../” - bez wskazania podstawy prawnej, na stronie drugiej decyzji-załącznik 1 do pozwu z dnia 22.11.2021 r., a tym samym przyznanie prawa do obydwu świadczeń emerytalnych.

W uzasadnieniu skarżący szeroko omówił powyższe zarzuty (k. 51-56 akt) i rozwinął je w piśmie z dnia 3 stycznia 2023 (k. 63).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Sąd Apelacyjny w pełni podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jak również rozważania prawne skłaniające tenże Sąd do oddalenia odwołania od zaskarżonej decyzji, nie znajdując przy tym podstaw do uznania słuszności apelacji stanowiącej polemikę z prawidłowymi motywami orzeczenia.

Stan faktyczny sprawy nie budził żadnych wątpliwości i jako taki w całości został uwzględniony przez Sąd drugiej instancji jako podstawa oceny prawnej. Zarzut apelacji dotyczył w istocie naruszenia prawa materialnego, art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez niewłaściwe ich zastosowanie, w tym błędną interpretację.

Na wstępie wskazać należy, że spór sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy organ rentowy prawidłowo zawiesił wypłatę emerytury z powszechnego systemu emerytalnego w związku z pobieraniem przez ubezpieczonego emerytury wojskowej - wobec zbiegu prawa do tych świadczeń. Przy czym w odniesieniu do zarzutów ubezpieczonego zawartych w uzasadnieniu apelacji należy podkreślić, że sąd bada prawidłowość zaskarżonej decyzji na dzień jej wydania (w niniejszej sprawie - na dzień 2 listopada 2021 r.) i nie mógł wziąć pod uwagę późniejszych zdarzeń tj. złożenia przez ubezpieczonego wniosków z dnia 12 stycznia 2022 r. skierowanych do WBE i ZUS o zawieszenie wypłaty emerytury wojskowej i podjęcie wypłaty emerytury z powszechnego systemu.

Bezspornym jest, że ubezpieczony nabył prawo do dwóch świadczeń niezależnych od siebie, tzn. okresy ubezpieczenia i służby nie ząbły się i nie zostały wzajemnie uwzględnione przy ustalaniu prawa do świadczeń, a każdy z nich z osobna był wystarczający do uzyskania prawa do emerytury w określonym systemie. Należy również wyjaśnić, że pojęcie zbiegu prawa do świadczeń oznacza sytuację, w której jedna osoba spełnia warunki do otrzymania więcej niż jednego świadczenia i, wbrew zapatrywaniom ubezpieczonego wyrażonym w uzasadnieniu apelacji, nie ma tu znaczenia fakt, że zostały one wypracowane niezależnie, w okresach, które się nie nakładają.

Mając również na uwadze argumentację ubezpieczonego, że po przejściu na emeryturę wojskową podjął pracę i w związku z tym były odprowadzane za niego do ZUS składki, należy wskazać, iż równolegle pobierał wojskowe świadczenie emerytalne przyznane bez ekwiwalentności składek. System zdefiniowanej składki obowiązuje bowiem dopiero od 1 stycznia 1999 r. a ubezpieczony niewiele wcześniej przeszedł na emeryturę wojskową w systemie tzw. zdefiniowanego świadczenia, niezależnego do tego czy i ile sam wniósł do systemu zabezpieczenia społecznego. Oczekiwanie więc obecnie pełnej ekwiwalentności wpłat przez niego dokonanych do systemu jest w pewnym stopniu równoważone przez pobierane równolegle od wielu lat świadczenie.

Z analizy treści uzasadnienia sądu pierwszej instancji oraz podniesionych przez ubezpieczonego zarzutów wynika, że apelujący nie podzielił subsumcji dokonanych ustaleń faktycznych do obowiązującego stanu prawnego uznając, że jego sytuacja emerytalna nie mieści się w dyspozycji art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ubezpieczony podniósł, że w stosunku do niego nie powinna mieć zastosowania zasada wypłaty jednego świadczenia, pomimo, że został powołany do służby wojskowej przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Ubezpieczony podniósł również, że w jego sytuacji prawnej nie znajduje zastosowania uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego wydana w sprawie III UZP 7/21, gdyż jest on urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r.

Odnosząc się do tej ostatniej okoliczności należy wskazać, że wprowadzie zagadnienie prawne przedstawione do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2021 r. w sprawie o sygn. akt III UZP 5/21 rzeczywiście zawierało sformułowanie dotyczące osoby urodzonej po 31 grudnia 1948 roku, jednakże teza uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego jest już bardziej ogólna i nie zawiera takiego zawężenia ponieważ znaczenie prawne ma wyłącznie fakt powołania i pozostawania w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotnym jest, że problem zbiegu prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego został uregulowany zarówno w art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak i w art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, przy czym w kontekście przywołanych wyżej przepisów fundamentalne znaczenie ma również przepis art. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w szczególności ustęp 2 wyznaczający zakres podmiotowy ustawy.

Zaakcentować również należy, że z brzmienia art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej wynika wprost, że reguluje on kwestię zbiegu „prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2” (czyli m.in. żołnierzy zawodowych). Jednoznaczne stanowisko w omawianej kwestii wyraził Sąd Najwyższy, który (rozstrzygając rozbieżności w orzecznictwie powstałe na skutek jednostkowego orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17), w składzie 7 sędziów w sprawie III UZP 7/21 podjął w dniu 15 grudnia 2021 roku uchwałę, w której stwierdził, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą

75 % podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu, których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin).

Stanowisko to jest zgodne z tym, na którym Sąd pierwszej instancji oparł swoje rozstrzygnięcie, a więc z utrwalonym i szeroko cytowanym przez Sąd meriti orzecznictwie powszechnym poglądem, że zasadą jest wypłata jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego), jeżeli ma miejsce zbieg prawa do różnych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego.

Sąd Apelacyjny w pełni podzielając prezentowane w powyższej uchwale poglądy Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu swego orzeczenia omówił wszystkie podnoszone przez ubezpieczonego w niniejszej apelacji zarzuty (dotyczące naruszenia Konstytucji, faktu naruszenia zasady równości, zasady dyskryminacji i naruszenia przepisów) pragnie zaakcentować, że także pogląd doktryny pozostaje w tym względzie zasadniczo jednoznaczny, prezentuje bowiem stanowisko, zgodnie z którym modyfikacja reguły wykluczania się emerytur z obu systemów prawnych dotyczy tylko żołnierzy, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 roku. Tylko w ich przypadku wprowadzono zasadę łączenia prawa do emerytury mundurowej z prawem do emerytury z ubezpieczenia społecznego, co wynika pośrednio z art. 18 ust. 3 ustawy o zabezpieczeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin i art. 87 ust. 5a i art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej (tak: K. Antonów, M. Bartnicki, B. Suchacki, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, wydawnictwo ABC, 2009 rok, wyd. III).

Regułą wyrażoną w art. 95 ust. 1 jest, iż zbieg prawa do kilku świadczeń określonych w ustawie rodzi dla organu rentowego obowiązek wypłaty tylko jednego świadczenia. Zainteresowanemu przysługuje jednak wybór: jeżeli zażąda wypłaty niższego świadczenia, żądanie będzie musiało zostać uwzględnione. Jeśli zainteresowany nie złoży żadnego oświadczenia w tej kwestii, organ rentowy kontynuuje wypłatę świadczenia wyższego.

W opozycji do przywołanego przez ubezpieczonego orzeczenia Sądu Najwyższego z 24.01.2019 r. I UK 426/17 należy wskazać, iż Sąd odwoławczy mając w polu widzenia utrwalone orzecznictwo sądów powszechnych, dalej konsekwentnie uznaje za trafne i słuszne pobieranie jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, wywodząc ją z art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin oraz art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach.

Analizowana kwestia, dotycząca zbiegu prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego była już wcześniej przedmiotem licznych wypowiedzi judykatury. Jednoznaczne stanowisko w omawianej kwestii wyraził jeszcze przed wydaniem omawianej uchwały składu 7 sędziów, Sąd Najwyższy w wyroku z 8 maja 2012 r., II UK 237/11 (OSNP 2013, nr 7-8, poz. 91), w którym wprost wskazał, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego), w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń - art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, jest oczywista i dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty, określonych w tej ustawie, z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Także w wyroku z 24 maja 2012 r., II UK 261/11 (LEX nr 1227967) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ubezpieczony uprawniony do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pobierający to świadczenie nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia i prawo to zostało mu przyznane. Analogicznie w wyroku z 4 grudnia 2013 r., II UK 223/13 Sąd Najwyższy argumentował, iż prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów. Przy tym wszystkim, Sąd Apelacyjny zauważa, że zasada prawa do pobierania tylko jednego świadczenia z zakresu zabezpieczenia społecznego nie jest nowa i została do ustawy o emeryturach i rentach z FUS przejęta z ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 z późn. zm. - art. 69).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy trafnie uznał, co jest zgodne z dotychczasową linią orzecniczą, której Sąd Najwyższy nie zmienił, że zarówno art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak i analogiczny art. 7 ustawy

o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy wskazują, że ubezpieczony, uprawniony do emerytury z FUS, nie może jednocześnie pobierać emerytury mundurowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia.

W art. 95 ust. 1. ustawy emerytalnej ustanowiona została, podstawowa w prawie ubezpieczeń społecznych zasada wypłaty jednego świadczenia, bez względu na liczbę świadczeń, do których uprawniony jest beneficjent systemu. Zasada ta jest wynikiem zasady solidarności ryzyka, stanowiącej istotę prawa ubezpieczeń społecznych. Zasada dotyczy również zbiegu prawa do emerytury/renty/zabezpieczenia społecznego prawem do emerytury wojskowej lub policyjnej, jakkolwiek z wyłączeniem określonych przypadków, m.in. kiedy emerytura policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a lub art. 15d lub art. 18 ustawy z 18 lutego 1994 o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy powołany w tym przepisie art. 15a ustawy z 18 lutego 1994 r. dotyczy ustalania wysokości emerytury dla funkcjonariusza, który został przyjęty do służby zawodowej po dniu 1 stycznia 1999. Z tych też względów przepis ten nie ma zastosowania do obliczenia emerytury mundurowej dla funkcjonariusza który został powołany do służby przed 1 stycznia 1999, a tym samym nie stanowi wyjątku o którym mowa w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są bezwzględnie obowiązujące i wobec jednoznacznego brzmienia art. 95 ustawy emerytalnej, brak podstaw do zastosowania interpretacji słusznosciowej, prowadzonej w interesie ubezpieczonych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, przyjęcie że prawo do pobierania dwóch emerytur, to jest emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i emerytury mundurowej, przysługuje również funkcjonariuszowi, który został przyjęty do służby przed 1 stycznia 1999 i którego emerytura mundurowa została obliczona bez uwzględnienia cywilnego stażu emerytalnego, jest sprzeczne z art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, jak również z analogicznym art. 7 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, które to przepisy jednoznacznie definiują, kiedy emeryt mundurowy może pobierać dwa świadczenia z odrębnych systemów ubezpieczeń.

Ze względu na wyrażone przez ubezpieczonego poczucie krzywdy, trzeba również zaznaczyć że system ubezpieczeń społecznych nie jest systemem ekwiwalentnym i nie zawsze można oczekiwać, że środki wniesione do systemu zostaną nam zrekompensowane w formie świadczenia, czy też innej. System ten został skonstruowany, jak wskazał Sad pierwszej instancji, w oparciu o zasadę solidarności społecznej i jako taki z definicji zakłada, że niektóre środki wpłacane przez uczestników systemu, będą konsumowane przez innych.

Zasada pobierania jednego świadczenia wynika zarówno z art. 95 ust. 1 FUS ale analogiczne przepisy znajdziemy też w ustawie zaopatrzeniowej (art. 7) oraz w ustawie z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (także art. 7), które przewidują, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty w nich przewidzianych z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Podobną regulację zawiera także ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, która w art. 33 ust. 2 stanowi, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie, z zastrzeżeniem ust. 4 (nieistotnym z punktu widzenia obecnie rozstrzyganego problemu).

Również szczególne ustawy dotyczące sędziów i prokuratorów, to jest ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze regulują w podobny sposób przypadki zbiegu prawa do uposażenia w stanie spoczynku z prawem do emerytury powszechnej. Zgodnie z art. 100 § 6 pierwszej z wymienionych ustaw w razie zbiegu prawa do uposażenia w stanie spoczynku z prawem do emerytury lub renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się wyłącznie uposażenie, z zastrzeżeniem § 7, który dotyczy jednak tylko tego sędziego, który do chwili przejścia w stan spoczynku był zatrudniony na podstawie powołania na

stanowisko sędziowskie w niepełnym wymiarze czasu pracy stosownie do art. 62, ale i tu wypłatę uposażenia ogranicza się w taki sposób, aby suma emerytury i uposażenia nie przekraczała wysokości całego uposażenia sędziego w stanie spoczynku, jakie by otrzymywał, gdyby nie został powołany w połowie wymiaru czasu pracy. W myśl art. 127 § 1 Prawa o prokuraturze cytowany art. 100 Prawa o ustroju sądów powszechnych stosuje się zaś odpowiednio do prokuratorów.

Opisane wyżej przypadki potwierdzają zatem zasadę niekumulacji świadczeń przysługujących na wypadek spełnienia się ryzyka „starości” w ramach różnych systemów, zarówno ubezpieczenia społecznego, jak i zaopatrzenia.

Odnosząc się do podnoszonej przez ubezpieczonego kwestii ochrony praw nabytych należy podkreślić, że regułą wyrażoną w art. 95 ust. 1 jest, iż zbieg prawa do kilku świadczeń określonych w ustawie rodzi dla organu rentowego obowiązek wypłaty tylko jednego - wyższego - świadczenia. Zainteresowany nie traci przy tym prawa do świadczenia a przysługuje mu wybór: jeżeli zażąda wypłaty niższego świadczenia, żądanie będzie musiało zostać uwzględnione. Jeśli zainteresowany nie złoży żadnego oświadczenia w tej kwestii, organ rentowy kontynuuje wypłatę świadczenia wyższego.

Prawo ubezpieczonego do powszechnego świadczenia emerytalnego nigdy nie zostało zakwestionowane przez organ rentowy, co więcej, dowodem na fakt uznania tego prawa jest zaskarżona decyzja przyznająca ubezpieczonemu emeryturę z ubezpieczenia społecznego. Czym innym jest jednak prawo do świadczenia przysługujące ubezpieczonemu, a czym innym odrębna regulacja dotycząca zagadnienia sposobu wypłacania świadczeń w wypadku ich zbiegu, z jakim Sąd miał do czynienia w niniejszym postępowaniu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk